

ZAPOTRZEBOWANIE NA DREWNO OPAŁOWE W WYBRANYCH MIEJSCOWOŚCIACH PUSZCZY BIAŁOWIESKIEJ



IOŚ-PIB

Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy



NFOŚiGW

AUTOR

Dominika Koprowska



Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Materiał został dofinansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Za jego treść odpowiada wyłącznie Instytut Ochrony Środowiska-Państwowy Instytut Badawczy.

Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy

ul. Krucza 5/11D, 00-548 Warszawa

tel.: +48 22 37 50 525 (sekretariat)

puszcza@ios.edu.pl

<https://ios.edu.pl/bialowieza-forest/>

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie.....	3
II.	Zakres ankiety.....	4
III.	Wyniki	4
IV.	Podsumowanie	7
V.	Załącznik.....	8

I. Wprowadzenie

Ankieta jest elementem opracowania Planu zarządzania Dobrem Światowego Dziedzictwa Białowieża Forest (część polska).

Plan jest opracowywany na podstawie wymogów Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjętej w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. i wydanych w ramach Konwencji decyzji oraz wniosków misji Centrum Światowego Dziedzictwa UNESCO i IUCN.

Plan odwołuje się do wniosku renominacyjnego „*Belovezhskaya Pushcha/Bialowieza Forest*” *World Heritage Site (33 bis). Proposed modification of the criteria and boundaries. Change of the name of the property*” (2014). Plan uwzględnia Wytyczne Operacyjne do Realizacji Konwencji Światowego Dziedzictwa (*Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention. WHC.21/01 31 July 2021*), a także polskie przepisy prawa w tym w szczególności Ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz.U. 2022 poz. 916).

Celem ankiety jest analiza zapotrzebowania na drewno opałowe przez ludność w regionie Puszczy Białowieskiej w kontekście zachowania Wyjątkowej Uniwersalnej Wartości Dobra.

Ankieta odnosi się do kryteriów wpisu Białowieża Forest na listę Światowego Dziedzictwa:

- Kryterium IX. Stanowi wyjątkowe przykłady reprezentatywne dla trwających procesów ekologicznych i biologicznych istotnych w ewolucji i rozwoju ekosystemów oraz zespołów zwierzęcych i roślinnych lądowych, słodkowodnych, nadbrzeżnych i morskich (128)
- Kryterium X Obejmuje siedliska naturalne najbardziej reprezentatywne i najważniejsze dla ochrony in situ różnorodności biologicznej, włączając te, w których występują zagrożone gatunki o wyjątkowej uniwersalnej wartości z punktu widzenia nauki lub ochrony przyrody (156)

a także integralności Dobra rozumianej jako jego nienaruszalność jako całości oraz tego, w jaki sposób Dobra przedstawia odbiorcom swoje wartości.

II. Zakres ankiety

Kwestionariusz (ankieta anonimowa) uwzględnia następujące zagadnienia:

- a. czy drewno jest jedynym rodzajem stosowanego w gospodarstwie opału,
- b. roczne zapotrzebowanie (w m³) na drewno opałowe dla gospodarstwa rodzinnego w podziale na gatunki drewna,

Badanie ankietowe przeprowadzono metodą wywiadu osobistego wśród mieszkańców miejscowości Białowieża, Grudki, Podolany I i II, Pogorzelce, Teremiski, Budy, Masiewo Stare i Masiewo Nowe oraz dwie wybrane ulice Narewki.

III. Wyniki

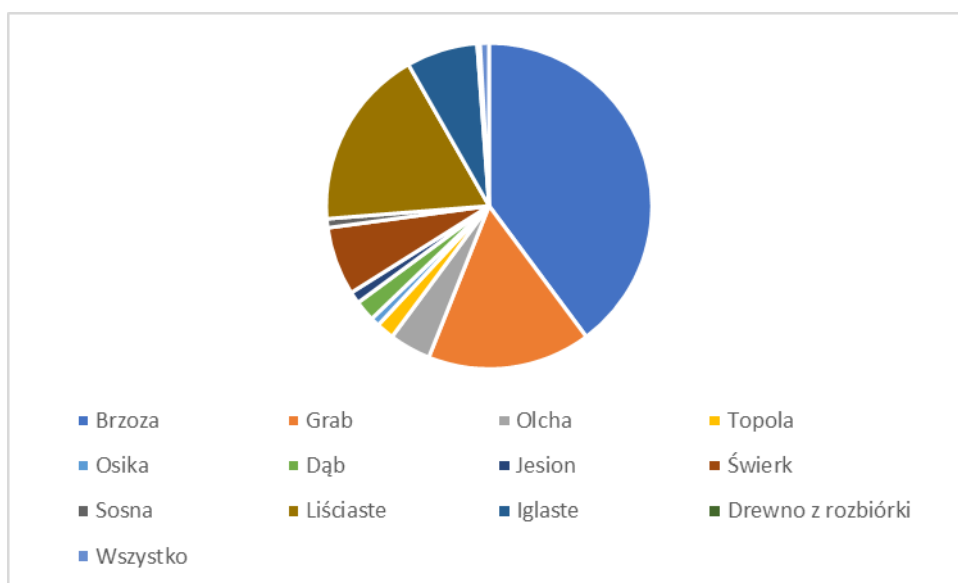
1. Liczba odwiedzonych domów: 570
2. Liczba domów, dla których drewno jest głównym sposobem grzania: 314
3. Średnie zużycie m³ drewna na jedno gospodarstwo domowe na rok: 13,74 m³
4. Gatunki/rodzaje drewna, którym mieszkańcy palą w piecach (podane w liczbach gospodarstw):
 - Brzoza: 135
 - Grab: 55
 - Olcha: 14
 - Topola: 6
 - Osika: 3
 - Dąb: 7
 - Jesion: 4
 - Świerk: 23
 - Sosna: 3
 - Liściaste: 61
 - Iglaste: 24
 - Drewno z rozbiórki: 1
 - Wszystko: 3
 - Zapasy: 17
5. Drewno zakupione prywatnie: 161
6. Drewno zakupione z LP: 23
7. Drewno zakupione z BPN: 4
8. Miejscowości, z których najczęściej kupowane jest drewno:
 - Michałowo: 54
 - Bielsk Podlaski: 38
 - Białystok: 8
 - Żednia: 3
 - Kleszczele: 4

- Narewka: 30
- Siemianówka: 3
- Siemiatycze: 1
- Strabla: 1
- Waliły: 2
- Hajnówka: 2
- Białowieża: 5
- Grudki: 13
- Teremiski: 2
- Mońki: 1
- Budy: 1
- Dubiny: 2
- Nurzec: 2
- Zapasy: 17

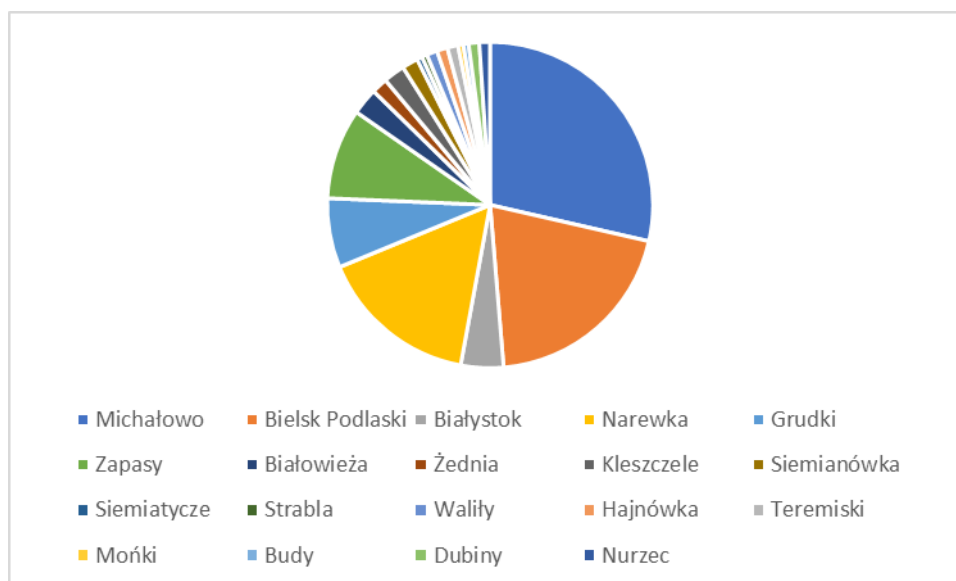
9. Główną zachętą do przejście na źródła odnawialne były dofinansowania: 139

10. Domostwa niezainteresowane przejściem na odnawialne źródła energii: 54

11.



Ryc. 1 Gatunki/rodzaje drewna, którymi mieszkańcy palą w piecach (podane w liczbie gospodarstw).



Ryc. 2. Miejscowości, z których najczęściej kupowano drewno.

IV. Podsumowanie

Badanie ankietowe przeprowadzono metodą wywiadu osobistego w październiku i listopadzie 2022 r. Ankieta prowadzona była w następujących miejscowościach gminy Białowieża: Białowieża, Grudki, Podolany I i II, Pogorzelce, Teremiski i Budy. Odwiedzono 502 gospodarstwa domowe, z czego uzyskano 290 odpowiedzi. W 190 gospodarstwach drewno jest głównym paliwem. Średnie roczne zużycie drewna opałowego dla gospodarstwa domowego, które używa tego opału, wyniosło **13,4 m³**. Najczęściej używanymi gatunkami drewna są: brzoza, grab, świerk oraz olcha. 212 domów było pustych i wyglądało na nie zamieszkane.

Inne rodzaje paliw: ekogroszek – 3 gospodarstwa domowe, ogrzewanie elektryczne – 3, fotowoltaika – 17, gaz – 23, olej opałowy – 2, pelet – 4, pompa ciepła – 5, węgiel jako główne paliwo – 6.

35 osób zdecydowanie odmówiło udzielenia odpowiedzi (12 % odpowiedzi).

W gminie Narewka odwiedzono 67 gospodarstw (Narewka, Masiewo Stare i Masiewo), z czego pustych domów było 37. W 28 gospodarstwach drewno jest podstawowym materiałem opałowym. Średnie zużycie roczne wyniosło **16 m³**. Tylko jedno gospodarstwo miało ogrzewanie fotowoltaiczne. I tylko 1 osoba odmówiła udzielenia odpowiedzi na ankietę (3,3% odpowiedzi).

V. Załącznik

Zapotrzebowanie na drewno opałowe wg. ankiety.

Lokalizacja	Roczne zużycie drewna [m3]	Czy tak jest jedynym sposobem grzania?	Gatunek używanego drewna
Masiewo	10	tak	liściaste
Masiewo	10	tak	olcha, osika, brzoza
Masiewo	20	tak	świerk, brzoza
Masiewo	25	tak	brzoza
Masiewo	30	tak	brzoza, olcha, osika
Budy	5	tak	liściaste, iglaste
Budy	8	tak	liściaste, iglaste
Budy	8	tak	liściaste, iglaste
Budy	10	tak	brzoza, grab, iglaste
Budy	10	tak	liściaste, iglaste
Budy	12	tak	liściaste
Budy	15	tak	brzoza
Budy	15	tak	liściaste
Budy	15	tak	liściaste
Grudki	8	tak	brzoza
Grudki	10	tak	liściaste, iglaste
Grudki	12	tak	liściaste, iglaste
Grudki	15	tak	brzoza, grab
Grudki	15	tak	grab, świerk
Grudki	20	tak	świerk, brzoza
Kamienne Bagno	8	tak	brzoza
Kamienne Bagno	10	tak	brzoza
Kamienne Bagno	15	tak + węgiel	brzoza
Krzyże	5	tak	brzoza, grab
Krzyże	14	tak	brzoza
Krzyże	15	tak	liściaste
Krzyże	16	tak	liściaste
Krzyże	20	tak	brzoza, grab
Meleszkowska/Park Dyrekcyjny/Browska	5	tak	brzoza
Meleszkowska/Park Dyrekcyjny/Browska	5	tak	brzoza, olcha
Meleszkowska/Park Dyrekcyjny/Browska	10	tak	liściaste, iglaste
Meleszkowska/Park Dyrekcyjny/Browska	10	tak	grab, świerk
Meleszkowska/Park Dyrekcyjny/Browska	10	tak	brzoza
Meleszkowska/Park	15	tak	liściaste, iglaste

Dyrekcijny/Browska			
Meleszkowska/Park Dyrekcyjny/Browska	15	tak	liściaste
Meleszkowska/Park Dyrekcyjny/Browska	20	tak	liściaste, iglaste
Meleszkowska/Park Dyrekcyjny/Browska	20	tak	brzoza
Mostowa	15	tak	grab, jesion
Mostowa	15	tak	brzoza, grab, świerk
Nowa	15	tak	liściaste
Nowa	15	tak	iglaste, liściaste
Nowa	15	tak	liściaste, iglaste
Nowa	20	tak	liściaste
Nowe Masiewo	8	tak	olcha, brzoza, świerk
Nowe Masiewo	10	tak	brzoza
Nowe Masiewo	15	tak	świerk
Nowe Masiewo	25	tak	liściaste
Nowe Masiewo	30	tak	liściaste
Ogrodowa	20	tak	brzoza
Ogrodowa Narewka	6	tak	brzoza
Ogrodowa Narewka	12	tak	brzoza
Ogrodowa Narewka	15	tak	brzoza
Ogrodowa Narewka	15	tak	brzoza
Ogrodowa Narewka	15	tak	liściaste
Ogrodowa Narewka	15	tak	brzoza, topola
Ogrodowa Narewka	20	tak	grab
Ogrodowa Narewka	20	tak	brzoza
Ogrodowa Narewka	20	tak	brzoza, grab
Ogrodowa Narewka	25	tak	liściaste
Pałacowa	3	tak	liściaste, iglaste
Pałacowa	5	tak	brzoza
Pałacowa	10	tak	brzoza
Pałacowa	10	tak	
Pałacowa	12	tak	liściaste
Pałacowa	15	tak	brzoza, grab
Pałacowa	15	tak	liściaste
Pałacowa	15	tak	brzoza, grab
Pałacowa	15	tak	liściaste
Pałacowa	20	tak	brzoza, grab
Pałacowa	20	tak	brzoza
Pałacowa	25	tak	brzoza
Podolany I/Graniczna	5	tak	topola
Podolany I/Graniczna	10	tak	brzoza
Podolany I/Graniczna	15	tak	brzoza, grab
Podolany I/Graniczna	15	tak	brzoza

Podolany I/Graniczna	20	tak	brzoza
Podolany I/Graniczna	20	tak	brzoza
Podolany I/Graniczna	20	tak	brzoza, grab
Podolany I/Graniczna	30	tak	brzoza, grab
Podolany I/Graniczna	30	tak	brzoza, grab, dąb
Podolany II	7	tak	
Podolany II	15	tak	świerk
Podolany II	15	tak	brzoza
Podolany II	15	tak	brzoza
Podolany II	15	tak	brzoza
Podolany II	15	tak	brzoza
Podolany II	20	tak	świerk
Podolany II	20	tak	brzoza
Pogorzelce	7	tak	brzoza
Pogorzelce	9	tak	brzoza
Pogorzelce	10	tak	brzoza, olcha, grab
Pogorzelce	12	tak	brzoza
Pogorzelce	15	tak	brzoza
Pogorzelce	15	tak	brzoza
Pogorzelce	15	tak	liściaste
Pogorzelce	20	tak	liściaste, iglaste
Pogorzelce	25	tak	liściaste
Polna	5	tak	brzoza
Polna	6	tak	liściaste, iglaste
Polna	8	tak	świerk, brzoza
Polna	12	tak	liściaste, iglaste
Polna	12	tak	brzoza
Polna	15	tak	liściaste
Polna	17	tak	liściaste
Południowa	5	tak	liściaste, iglaste
Południowa	10	tak	brzoza
Południowa	20	tak	brzoza
Stoczek	1	tak	brzoza
Stoczek	5	tak + węgiel	grab, brzoza
Stoczek	5	tak + węgiel	liściaste
Stoczek	5	tak + węgiel	brzoza, grab
Stoczek	5	tak + węgiel	liściaste
Stoczek	5	tak + węgiel	brzoza, grab, olcha, osika
Stoczek	6	tak	brzoza
Stoczek	7	tak	brzoza, świerk, sosna
Stoczek	8	tak + węgiel	wszystko
Stoczek	8	tak + węgiel	
Stoczek	8	tak	grab, świerk
Stoczek	8	tak	brzoza
Stoczek	8	tak	

Stoczek	10	tak + węgiel	brzoza, grab
Stoczek	10	tak + węgiel	brzoza
Stoczek	10	tak + węgiel	liściaste
Stoczek	10	tak + węgiel	brzoza, olcha
Stoczek	10	tak	zapasy
Stoczek	10	tak	liściaste
Stoczek	10	tak	brzoza
Stoczek	10	tak	brzoza
Stoczek	10	tak	grab, brzoza
Stoczek	10	tak	grab, brzoza, świerk
Stoczek	10	tak	różnie
Stoczek	10	tak	świerk, grab, brzoza
Stoczek	10	tak	głównie brzoza
Stoczek	10	tak + węgiel	brzoza, grab
Stoczek	12	tak + węgiel	olcha, grab, brzoza, świerk, obładry
Stoczek	12	tak	liściaste
Stoczek	12	tak	brzoza, świerk
Stoczek	12	tak	wszystko
Stoczek	12	tak	
Stoczek	12	tak	brzoza, grab
Stoczek	12	tak	brzoza, grab
Stoczek	14	tak	brzoza
Stoczek	15	tak + węgiel	iglaste, brykiet
Stoczek	15	tak + węgiel	brzoza, dąb
Stoczek	15	tak	brzoza
Stoczek	15	tak	brzoza
Stoczek	15	tak	brzoza, jesion, grab, świerk
Stoczek	15	tak	olcha, brzoza
Stoczek	15	tak	grab, brzoza, świerk
Stoczek	15	tak	świerk, grab
Stoczek	15	tak	brzoza, grab
Stoczek	15	tak	świerk, jesion, dąb
Stoczek	15	tak	grab, brzoza, olcha
Stoczek	15	tak	liściaste
Stoczek	15	tak	brzoza, grab
Stoczek	15	tak	liściaste, brzoza, dąb
Stoczek	15	tak	sosna, dąb, grab
Stoczek	15	tak + węgiel	sosna, grab i wszystko
Stoczek	15	tak	brzoza
Stoczek	16	tak	brzoza
Stoczek	18	tak	olcha, brzoza, grab
Stoczek	18	tak	brzoza, grab, dąb
Stoczek	20	tak + węgiel	brzoza, grab, świerk
Stoczek	20	tak + węgiel	brzoza, grab, świerk

Stoczek	20	tak + węgiel	
Stoczek	20	tak	brzoza, inne liściaste
Stoczek	20	tak	grab, brzoza, olcha
Stoczek	20	tak	brzoza, grab
Stoczek	20	tak	brzoza
Stoczek	20	tak	grab
Stoczek	20	tak	grab, brzoza, świerk
Stoczek	20	tak	świerk, brzoza
Stoczek Narewka	8	tak	liściaste, iglaste
Stoczek Narewka	10	tak	brzoza
Stoczek Narewka	10	tak	brzoza, olcha, grab
Stoczek Narewka	15	tak	brzoza, olcha
Stoczek Narewka	15	tak	liściaste
Stoczek Narewka	15	tak	brzoza
Stoczek Narewka	15	tak	brzoza
Stoczek Narewka	20	tak	brzoza
Stoczek Narewka	25	tak	brzoza
Tropinka	3	tak	brzoza
Tropinka	5	tak + węgiel	brzoza
Tropinka	5	tak + węgiel	liściaste
Tropinka	5	tak + węgiel	brzoza
Tropinka	5	tak + węgiel	liściaste
Tropinka	5	tak	brzoza
Tropinka	8	tak + węgiel	brzoza
Tropinka	10	tak + węgiel	liściaste
Tropinka	10	tak + węgiel	brzoza, topola
Tropinka	10	tak	liściaste
Tropinka	10	tak	brzoza, grab
Tropinka	10	tak	brzoza
Tropinka	10	tak	brzoza
Tropinka	10	tak	liściaste
Tropinka	10	tak	topola
Tropinka	10	tak	brzoza
Tropinka	12	tak + węgiel	liściaste
Tropinka	12	tak + węgiel	liściaste, iglaste
Tropinka	12	tak	brzoza, grab
Tropinka	12	tak	brzoza, grab
Tropinka	15	tak + węgiel	brzoza
Tropinka	15	tak + węgiel	brzoza, grab, topola
Tropinka	15	tak + węgiel	liściaste
Tropinka	15	tak	liściaste
Tropinka	15	tak	brzoza, grab
Tropinka	15	tak	brzoza, liściaste
Tropinka	15	tak	

Tropinka	15	tak	topola, brzoza
Tropinka	15	tak	brzoza
Tropinka	16	tak + węgiel	brzoza, grab
Tropinka	18	tak	brzoza, grab, iglaste
Tropinka	18	tak	
Tropinka	20	tak	liściaste
Tropinka	20	tak	liściaste, iglaste
Tropinka	30	tak	liściaste, iglaste
Tropinka	30	tak	liściaste, iglaste
Tropinka	40	tak	brzoza
Zastawa	10	tak	rozbiórka, brzoza